

19. 2. 2026

Podjetništvo brez meja: vključevanje žensk in migrantk v podjetništvo

V sodobnem globaliziranem svetu podjetništvo ne pozna tradicionalnih meja – geografskih, jezikovnih ali družbenih. Dinamika sodobnih trgov, digitalizacija in mobilnost delovne sile so povzročile, da se podjetništvo razvija kot sila, ki lahko transformira posameznike in skupnosti, ne glede na njihov izvor ali ozadje. Vendar pa ti procesi niso enaki za vse. Še vedno obstajajo pomembne razlike med spoloma, migracijskimi izkušnjami in dostopom do priložnosti, ki jih podjetništvo lahko ponudi.

Podjetništvo in inkluzija – širši kontekst

Podjetništvo lahko ustvarja nova delovna mesta, spodbuja inovacije in prispeva k ekonomskemu razvoju. Številne raziskave kažejo, da so razlike med spoloma v podjetništvu še vedno velike — ženske so v podjetništvu manj zastopane, kar pomeni izgubljene ekonomske priložnosti tako zanje kot za širše družbene sisteme. Razloge za to predstavlja nizka samozavest, omejen dostop do kapitala in manj razširjeni poslovni (socialni) mreži za ženske v primerjavi z moškimi podjetniki. Razkorak pri samozaposlovanju je tudi še vedno velik — ženske so približno 40 % manj verjetno samozaposlene kot moški, čeprav se ta razlika zmanjšuje.

Inkluzivno podjetništvo pomeni odstranjevanje takšnih ovir in ustvarjanje pogojev, kjer ima vsak posameznik – ne glede na spol, migracijsko zgodovino ali ozadje – pošteno možnost za uspešen vstop v podjetništvo. To vključuje dostop do izobraževanja, financiranja, mentorstva, mreženja in drugih virov, ki omogočajo rast in konkurenčnost.

Ženske v podjetništvu: ovire in priložnosti

1. Razlogi za nižjo zastopanost

Med pomembnejšimi razlogi za nižjo zastopanost žensk v podjetništvu so kulturne norme, neenak dostop do izobraževanja in kapitala ter samopodoba. Ženske naj bi pogosteje imele nižjo samozavest glede svojih podjetniških sposobnosti in »strah pred neuspehom«, kar jih odvrne od začetka podjetniškega podviga.

Poleg tega naj bi ženske podjetnice pogosteje izbirale sektorje z nižjimi povprečnimi prispevki k BDP, kot so storitvene dejavnosti ali mikro-podjetja, kar ima za posledico nižjo stopnjo rasti in dostopa do kapitala v primerjavi z moškimi podjetniki.

2. (Finančna) podpora podjetnicam v Sloveniji

Kljub številnim izzivom obstajajo v Sloveniji in širšem evropskem prostoru sistematične pobude, ki spodbujajo razvoj ženskega podjetništva ter zmanjšujejo strukturne ovire, povezane predvsem z dostopom do financiranja, znanja in poslovnih mrež.

V slovenskem prostoru ima osrednjo vlogo *SPIRIT Slovenija, javna agencija*, ki poleg usposabljanj, mentorstev in podpornih programov redno objavlja tudi posebne razpise za podjetnice (začetnice). Med aktualnimi ukrepi je *Javni poziv za zagotavljanje podpore mladim podjetnikom začetnikom in podjetnicam začetnicam (JPMŽ 2025-2029)*, ki omogoča nepovratna sredstva mladim do 29. leta ter ženskam ob ustanovitvi podjetja in izpolnjevanju pogojev, kot je opravljeno podjetniško usposabljanje. Namen takšnih spodbud ni zgolj finančna razbremenitev ob začetku poslovne poti, temveč tudi povečanje podjetniške aktivnosti žensk, krepitev njihovih kompetenc, zmanjševanje razlik med spoloma ter izboljšanje stopnje preživetja novoustanovljenih podjetij. Finančne spodbude imajo tako ekonomski kot simbolni pomen, saj predstavljajo jasno sistemsko podporo vključevanju žensk v podjetništvo.

Podporno okolje dopolnjujejo tudi mreže in dogodki, kot jih organizira *500 podjetnic*, ki s konferencami, povezovanjem in promocijo uspešnih zgodb krepijo socialni kapital podjetnic. Na evropski ravni dodatne priložnosti ponujajo program *Erasmus for Young Entrepreneurs*, ki

omogoča mednarodne izmenjave in pridobivanje praktičnih izkušenj, ter *Women Entrepreneurship Platform*, ki zagovarja boljše sistemske pogoje za podjetnice. K podpori prispeva tudi zasebni sektor, na primer pobuda *She's Next*, ki jo izvaja Visa Inc. in združuje finančne spodbude ter mentorstvo.

Poleg nepovratnih sredstev so ženskam na voljo še mikrokrediti, subvencije za samozaposlitev ter mentorski programi podjetniških inkubatorjev in razvojnih agencij, pri čemer raziskave potrjujejo, da so dostop do informacij, mreženje in izmenjava izkušenj ključni dejavniki dolgoročnega uspeha.

Migrantke in podjetništvo

1. Migrantsko podjetništvo: izzivi

Migranti se pogosto soočajo s številnimi izzivi pri vključevanju v trg dela v svoji novi državi. Ti izzivi se lahko kažejo kot jezikovne ovire, pomanjkanje lokalnega poslovnega znanja, omejen dostop do financ ali administrativne ovire. Pri ženskah migrantkah so ti izzivi pogosto še bolj izraziti, saj se ovire, povezane s spolom, prepletajo z izzivi migracijske izkušnje, kar dodatno otežuje njihov vstop v podjetništvo.

Raziskava Yeasmin & Hasanat prikazuje, da so ženske priseljenke v nekaterih ruralnih regijah, na primer na severnem Finskem, začele z lastnim podjetjem kot odgovor na omejene možnosti zaposlitve zaradi kulturnih in tržnih ovir. V takšnih primerih podjetništvo ni le ekonomska opcija, temveč tudi strategija vključevanja v družbo in naslovitve diskriminacije.

2. Primeri iz prakse: projekt BSI-4Women

Raziskave kažejo, da se podjetništvo v praksi pogosto uporablja kot način vključevanja migrantk v nove družbene in gospodarske okolje. Na primer projekt *BSI_4Women* (Baltic Sea Initiative for the Development of Business Activity of Refugee Women) je organiziral delavnice in programe inkubacije, kjer so ženske z migracijsko izkušnjo, vključno z udeleženkami iz Ukrajine, svoje poslovne ideje razvijale v mikro-podjetja in prispevale k lokalnemu gospodarstvu ter zaposlovanju v regiji Baltika. Ti primeri izpostavljajo, kako dostop do mentorstva, usposabljanj

in podpornih orodij lahko pomaga migrantkam premagati specifične ovire (npr. jezikovne razlike, prilagajanje lokalnim poslovnim standardom) in ustvariti trdne temelje za uspešen podjetniški začetek

Kako podpreti inkluzivno podjetništvo?

1. Programi in politike

Učinkovita podpora inkluzivnemu podjetništvu zahteva ciljno usmerjene programe, ki upoštevajo specifične ovire ranljivih skupin, zlasti žensk migrantk. V evropskem prostoru sta bila med takšnimi pobudami projekta *EMINENT (Enhancing Migrant Entrepreneurship)* in *BSI_4Women (Baltic Sea Initiative for the Development of Business Activity of Refugee Women)*. Oba projekta sta bila zasnovana z namenom krepitev podjetniških kompetenc migrantk prek usposabljanj, mentorstva, mreženja in razvoja podpornih orodij za vstop na trg.

Projekt BSI_4Women, financiran v okviru programa Interreg Baltic Sea Region, je med drugim organiziral inkubacijske programe in nacionalne delavnice, kjer so udeleženske razvijale poslovne modele ter pridobile znanja o lokalni zakonodaji, davčnem sistemu in dostopu do financiranja. Podobno je projekt EMINENT poudarjal pomen strukturirane podpore, ki vključuje podjetniško izobraževanje, mentorstvo ter krepitev samozavesti in socialnega kapitala migrantk.

Takšne pobude dokazujejo, da klasični podjetniški programi pogosto ne zadostujejo, če ne upoštevajo jezikovnih ovir, pomanjkanja institucionalnega znanja ter omejenega dostopa do poslovnih mrež. Ciljno prilagojeni programi zato vključujejo:

- podjetniško učenje in razvoj poslovnih modelov,
- interaktivne digitalne platforme za podporo pri ustanavljanju podjetja,
- mentorstvo s strani izkušenih podjetnikov,
- povezovanje z lokalnimi gospodarskimi zbornicami in investitorji,
- institucionalno podporo pri administrativnih postopkih.

Empirične raziskave potrjujejo, da kombinacija finančne podpore in socialnega vključevanja pomembno povečuje stopnjo uspešnosti podjetij, ki jih ustanovijo migranti (OECD, 2020).

2. Vloga lokalnih in globalnih organizacij

Podporniki inkluzivnega podjetništva poudarjajo, da podjetniški ekosistemi ne smejo ostati rigidni in osredotočeni zgolj na dominantne skupine. Organizacije, kot je OECD, v poročilih o vključujočem podjetništvu poudarjajo, da lahko prilagojene politike – npr. lažji dostop do mikrokreditov, mentorski programi in odprava administrativnih ovir – bistveno povečajo podjetniško aktivnost med ženskami in migranti.

Na globalni ravni deluje tudi *Inclusive Entrepreneurship Alliance*, ki povezuje podjetnike, oblikovalce politik, raziskovalce in podporne institucije z namenom ustvarjanja bolj pravičnega podjetniškega okolja. Takšne platforme omogočajo izmenjavo dobrih praks, oblikovanje priporočil za javne politike ter razvoj orodij za merjenje vključujočih podjetniških ekosistemov.

Raziskave podjetniških okolij kažejo, da bolj vključujoče politike in fleksibilni institucionalni okvirji prispevajo k večji raznolikosti podjetniških struktur, večji inovativnosti ter večji odpornosti gospodarstva na krize. Inkluzivno podjetništvo tako ni zgolj socialni cilj, temveč razvojna strategija, ki krepi gospodarsko dinamiko in dolgoročno stabilnost družbe.

Zaključek

Podjetništvo brez meja ni le koncept, temveč odraz podjetniške pobude žensk, ki s svojim znanjem, inovativnostjo in vztrajnostjo presegajo družbene, kulturne in institucionalne omejitve. Ko govorimo o ženskah v podjetništvu – tako o podjetnicah nasploh kot o ženskah migrantkah – govorimo o pomembnem razvojnem potencialu, ki presega individualni uspeh. Njihovo vključevanje v podjetniške tokove ne koristi zgolj posameznicam, temveč prispeva k širši družbeni blaginji, saj spodbuja inovacije, krepi gospodarsko rast ter utrjuje socialno kohezijo in raznolikost poslovnega okolja.

Čeprav se ženske podjetnice še vedno soočajo z ovirami, kot so otežen dostop do financiranja, šibkejše poslovne mreže ali stereotipi o vodstvenih vlogah, so pri migrantkah ti izzivi pogosto

še izrazitejši zaradi jezikovnih, administrativnih in kulturnih preprek. Kljub temu številne pobude, raziskave in podporni programi dokazujejo, da je mogoče te ovire sistematično zmanjševati z usmerjenimi politikami, mentorstvom, finančnimi spodbudami in vključujočimi podjetniškimi ekosistemi. Ključno je sodelovanje med oblikovalci politik, podjetniškimi organizacijami, izobraževalnimi institucijami in gospodarstvom pri ustvarjanju okolja, v katerem imajo vse ženske – ne glede na poreklo ali življenjsko pot – enake možnosti za razvoj svojih podjetniških idej.

Literatura in viri:

Yeasmin, N. & Hasanat, W. (2022). *Understanding inclusive entrepreneurship: With special reference to women immigrants in Arctic Finland*. Nordic Yearbook of Population Research: <https://journal.fi/nypr/article/view/120379>

Women in inclusive entrepreneurship. OECD: <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/inclusive-entrepreneurship/women-in-inclusive-entrepreneurship.html>

Inclusive Entrepreneurship Alliance: <https://inclusiveentrepreneurship.eu/>

OECD. *Inclusive entrepreneurship*: <https://www.oecd.org/en/topics/inclusive-entrepreneurship.html>

Supporting Migrant Women's Entrepreneurship: BSI_4Women. Interreg Baltic Sea Region: https://interreg-baltic.eu/project-posts/bsi_4women/supporting-migrant-womens-entrepreneurship-bsi_4women-national-workshop-highlights/

EMINENT. Erasmus project: <https://www.eminentproject.eu/>

European Commission (2021). *Action Plan on Integration and Inclusion 2021–2027*: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_20_2179

<https://www.spiritslovenia.si/>

<https://www.spiritslovenia.si/razpis/450>

<https://500podjetnic.si/>

<https://www.erasmus-entrepreneurs.eu/>

<https://www.women-entrepreneurs.eu/>

<https://shesnext.emergingeuropa.org/>

Urška Mikuž Zajc, podjetniška mentorica

Inkubator d.o.o. Sežana